

УДК 330.34.01:658

Гаврась Дмитро Русланович

*аспірант кафедри економіки підприємства та інвестицій
Національного університету «Львівська політехніка»*

Havras Dmytro

*Post-graduate Student of the Department of Business Economics and Investment
Lviv Polytechnic National University
ORCID: 0009-0003-6241-6618*

Ємельянов Олександр Юрійович

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки підприємства та інвестицій
Національний університет «Львівська політехніка»*

Yemelyanov Olexandr

*Doctor of Economics, Professor,
Professor of the Department of Business Economics and Investment
Lviv Polytechnic National University
ORCID: 0000-0002-1743-1646*

**ІННОВАЦІЙНІСТЬ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ: ТИПОЛОГІЯ,
ІНДИКАТОРИ ОЦІНЮВАННЯ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА РІВЕНЬ
ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ
INNOVATIVENESS OF ECONOMIC DEVELOPMENT: TYPOLOGY,
ASSESSMENT INDICATORS AND THEIR IMPACT ON THE LEVEL
OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ENTERPRISES**

Анотація. Вступ. Підвищення конкурентоспроможності підприємств та, як наслідок, покращення їхнього фінансового стану та зростання ефективності функціонування потребує вдосконалення

внутрішнього середовища цих підприємств. Таке вдосконалення повинно полягати, насамперед, у покращенні якості використовуваних компаніями ресурсів, впровадженні нових прогресивних технологічних процесів та покращенні компетентності менеджерів. Внаслідок цього підприємства зможуть забезпечити свій тривалий економічний розвиток. Водночас, на теперішній час досягнення високого рівня такого розвитку часто є неможливим без значної частки інноваційного складника у ньому. Інакше кажучи, значна частина внутрішніх вдосконалень на підприємствах повинна мати інноваційний характер. Тому виникає питання встановлення можливостей підприємств стосовно нарощення цієї частини, тобто щодо зростання інноваційності їхнього економічного розвитку. Своєю чергою, управління інноваційністю розвитку потребує її попереднього оцінювання.

Мета. Метою дослідження є розроблення теоретико-методичних засад оцінювання інноваційності економічного розвитку підприємств.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) праці науковців, присвячені управлінню інноваційним розвитком підприємств; 2) дані, наведені у звітності досліджуваних підприємств.

В процесі дослідження було використано наступні наукові методи: теоретичного узагальнення (для виділення головних теоретичних засад, на яких повинно базуватися оцінювання інноваційності економічного розвитку підприємств); групування (для виділення типів інноваційності економічного розвитку підприємств); моделювання (при моделюванні впливу інноваційності економічного розвитку компаній на рівень їх інноваційного розвитку); економічного аналізу (при апробації розроблених теоретико-методичних засад); логічного узагальнення (при формулюванні висновків).

Результати. Виконано групування видів інноваційності економічного розвитку підприємств. Побудовані показники оцінювання такої

інноваційності. Розроблено модель оцінювання впливу інноваційності економічного розвитку компаній на рівень їх інноваційного розвитку. Виконано апробацію розроблених теоретико-методичних засад оцінювання інноваційності економічного розвитку на вибірці промислових підприємств. Зокрема, встановлено, що інноваційність економічного розвитку досліджуваних підприємств справила відчутний позитивний вплив на зміну рівня їх інноваційного розвитку. .

Перспективи. Застосування розроблених теоретико-методичних засад дасть змогу підвищити обґрунтованість процесу управління інноваційністю розвитку компаній. Подальші дослідження повинні передбачати побудову моделей формування інноваційності економічного розвитку суб'єктів підприємництва..

Ключові слова: підприємство, інноваційний розвиток, інноваційність, оцінювання розвитку, дохід, прибуток.

Summary. *Introduction. Increasing the competitiveness of enterprises and, as a result, improving their financial condition and increasing the efficiency of functioning requires improving the internal environment of these enterprises. Such improvement should consist, first of all, in improving the quality of resources used by companies, introducing new progressive technological processes and improving the competence of managers. As a result, enterprises will be able to ensure their long-term economic development. At the same time, at present, achieving a high level of such development is often impossible without a significant share of the innovative component in it. In other words, a significant part of internal improvements at enterprises should be of an innovative nature. Therefore, the question arises of establishing the capabilities of enterprises in terms of increasing this part, that is, in terms of increasing the innovativeness of their economic development. In turn, the management of innovativeness of economic development requires its preliminary assessment.*

Purpose. The purpose of the study is to develop theoretical and methodological principles for assessing the innovativeness of the economic development of enterprises.

Materials and methods. The materials of the study are: 1) works of scientists devoted to the management of innovative development of enterprises; 2) data provided in the reporting of the enterprises under study.

The following scientific methods were used in the study: theoretical generalization (to highlight the main theoretical principles on which the assessment of the innovativeness of the economic development of enterprises should be based); grouping (to highlight the types of innovativeness of the economic development of enterprises); modeling (when modeling the impact of the innovativeness of the economic development of companies on the level of their innovative development); economic analysis (when testing the developed theoretical and methodological principles); logical generalization (when formulating conclusions).

The results. The types of innovativeness of the economic development of enterprises were grouped. Indicators for assessing such innovativeness were constructed. A model for assessing the impact of the innovativeness of the economic development of companies on the level of their innovative development was developed. The developed theoretical and methodological principles for assessing the innovativeness of economic development were tested on a sample of industrial enterprises. In particular, it was established that the innovativeness of the economic development of the studied enterprises had a significant positive impact on changing the level of their innovative development.

Discussion. The application of the developed theoretical and methodological principles will make it possible to increase the validity of the process of managing the innovativeness of the development of companies.

Further research should involve building models for the formation of innovativeness of the economic development of business entities.

Key words: *enterprise, innovative development, innovativeness, development assessment, income, profit.*

Постановка проблеми. Підвищення конкурентоспроможності підприємств та, як наслідок, покращення їхнього фінансового стану та зростання ефективності функціонування потребує вдосконалення внутрішнього середовища цих підприємств. Таке вдосконалення повинно полягати, насамперед, у покращенні якості використовуваних компаніями ресурсів, впровадженні нових прогресивних технологічних процесів та покращенні компетентності менеджерів. Внаслідок цього підприємства зможуть забезпечити свій тривалий економічний розвиток. Водночас, на теперішній час досягнення високого рівня такого розвитку часто є неможливим без значної частки інноваційного складника у ньому. Інакше кажучи, значна частина внутрішніх вдосконалень на підприємствах повинна мати інноваційний характер. Тому виникає питання встановлення можливостей підприємств стосовно нарощення цієї частини, тобто щодо зростання інноваційності їхнього економічного розвитку. Своєю чергою, управління інноваційністю розвитку потребує її попереднього оцінювання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема забезпечення інноваційного розвитку підприємств, зокрема питання розроблення та реалізації науково обґрунтованих стратегій такого розвитку, знаходиться у центрі уваги багатьох дослідників. Вагомий внесок у вирішення цієї проблеми зробили, зокрема, такі вчені, як Л. Васільєва [1], К. Вергал [2], В. Гусєв [3], І. Єпіфанова [4], О. Ковтун [5], Ю. Мельник [6], В. Орлова [7], Р. Скриньковський [8], О. Шавшин [9] та ін. Вченими було встановлено головні чинники інноваційного розвитку компаній, досліджено закономірності цього розвитку та розроблено дієві методи та моделі його

стратегічного планування. Варто також відзначити і праці [10, 11], у яких, зокрема, вивчаються механізми впливу інноваційного розвитку на реалізацію економічного потенціалу підприємств. Водночас, питання управління інноваційністю економічного розвитку компаній все ще не є остаточно вирішеним. Зокрема, це стосується групування видів такої інноваційності, побудови показників її оцінювання та моделювання впливу інноваційності економічного розвитку суб'єктів господарювання на рівень їх інноваційного розвитку. Враховуючи актуальність цих питань, існує потреба у їх подальшому дослідженні.

Формулювання цілей статті. Метою цієї статті є розроблення теоретико-методичних засад оцінювання інноваційності економічного розвитку підприємств. Досягнення поставленої мети потребує вирішення таких головних завдань: здійснити групування видів інноваційності економічного розвитку підприємств; побудувати показники оцінювання такої інноваційності; розробити модель оцінювання впливу інноваційності економічного розвитку компаній на рівень їх інноваційного розвитку; виконати апробацію розроблених теоретико-методичних засад оцінювання інноваційності економічного розвитку на вибірці промислових підприємств.

Виклад основного матеріалу. Під інноваційністю економічного розвитку компаній варто розуміти певну властивість такого розвитку, яка відображає здатність підприємств повністю або частково забезпечувати його завдяки розробленню та (або) впровадженню інновацій у господарську діяльність. Таким чином, за своєю сутністю інноваційність економічного розвитку підприємств характеризується такими головними особливостями: 1) вона являє собою властивість економічного розвитку підприємств, тобто відображає певну рису процесу зростання фінансово-економічних результатів діяльності компаній внаслідок деяких вдосконалень, що відбуваються у їхньому внутрішньому середовищі; 2)

серед зазначених вдосконалень інноваційність економічного розвитку описує ті з них, які мають інноваційний характер; 3) інноваційність економічного розвитку підприємств може бути поділеною на низку її типів, зокрема за видами нововведень; 4) інноваційність економічного розвитку підприємств піддається кількісному оцінюванню.

Стосовно розроблення типології інноваційності економічного розвитку, то можливо виокремити такі її типи за відповідними класифікаційними ознаками:

1) за причинами утворення: продуктового характеру (утворюється завдяки впровадженню у діяльність підприємств продуктивних інновацій), технологічного характеру (утворюється завдяки впровадженню у діяльність підприємств технологічних інновацій), організаційного характеру (утворюється завдяки впровадженню у діяльність підприємств організаційних інновацій), маркетингового характеру (утворюється завдяки впровадженню маркетингових інновацій), комбінованого характеру (утворюється завдяки одночасному впровадженню різних за своїм змістом інновацій);

2) за тривалістю дії: короткострокова (справлятиме вплив на економічний розвиток впродовж відносно невеликого проміжку часу), довгострокова (справлятиме вплив на розвиток впродовж тривалого проміжку часу);

3) за способом вимірювання: вартісна (вимірюється у вартісних одиницях вимірювання), натуральна (вимірюється в натуральних одиницях вимірювання), відносна (вимірюється у відносному виразі);

4) за масштабом: мала (частка приросту величини результуючого індикатора внаслідок інноваційних змін внутрішнього середовища не перевищує 30%), середня (частка приросту величини результуючого індикатора внаслідок інноваційних змін внутрішнього середовища коливається у межах від 30% до 70%), велика (частка приросту величини

результуючого індикатора внаслідок інноваційних змін внутрішнього середовища перевищує 70%);

5) за стійкістю: стійка (зберігається при погіршенні умов функціонування), нестійка (не зберігається при погіршенні умов функціонування);

6) за результуючим показником (тобто за певним видом фінансово-економічних результатів господарської діяльності): за поточними витратами (результуючим показником виступає величина поточних витрат підприємств), за інвестиційними витратами (результуючим показником виступає величина інвестиційних витрат), за обсягами продукції (результуючим показником виступають вартісні або натуральні обсяги виробництва продукції), за доходом (результуючим показником виступає величина доходу), за прибутком (результуючим показником виступає величина валового або чистого прибутку), за ринковою вартістю (результуючим показником виступає величина ринкової вартості підприємств), за іншими показниками.

Отже, існує значна кількість типів інноваційності економічного розвитку підприємств. При цьому можливо побудувати індикатори оцінювання відносного ступеня інноваційності, які відповідатимуть кожному з перелічених вище результуючих показників (табл. 1).

Водночас, необхідно відзначити, що у процесі оцінювання інноваційності економічного розвитку підприємств найбільш складним є питання виокремлення частини приросту величини результуючого показника, зумовленого інноваційним розвитком, у загальній величині такого приросту. З цією метою варто виконувати таку послідовність дій:

Індикатори оцінювання відносної інноваційності економічного розвитку підприємства

Результуючі показники	Формули	Позначення показників у формулах
Поточні витрати	$I_1 = \Delta\Pi_{1i} / 100$	I_1 – рівень інноваційності економічного розвитку підприємства за його поточними витратами, %; $\Delta\Pi_{1i}$ – приріст величини поточних витрат підприємства у звітному періоді порівняно із базовим періодом, зумовлений інноваційним розвитком; $\Delta\Pi_1$ – загальний приріст величини поточних витрат підприємства у звітному періоді порівняно із базовим
Інвестиційні витрати	$I_2 = \Delta\Pi_{2i} / 100$	I_2 – рівень інноваційності економічного розвитку підприємства за його інвестиційними витратами, %; $\Delta\Pi_{2i}$ – приріст величини інвестиційних витрат підприємства у звітному періоді порівняно із базовим періодом, зумовлений інноваційним розвитком; $\Delta\Pi_2$ – загальний приріст величини інвестиційних витрат підприємства у звітному періоді порівняно із базовим
Вартісні (або натуральні) обсяги виробництва продукції	$I_3 = \Delta\Pi_{3i} / 100$	I_3 – рівень інноваційності економічного розвитку підприємства за вартісними (або натуральними) обсягами виробництва продукції, %; $\Delta\Pi_{3i}$ – приріст вартісних (або натуральних) обсягів продукції підприємства у звітному періоді порівняно із базовим періодом, зумовлений інноваційним розвитком; $\Delta\Pi_3$ – загальний приріст вартісних (або натуральних) обсягів продукції у звітному періоді порівняно із базовим
Чистий дохід	$I_4 = \Delta\Pi_{4i} / 100$	I_4 – рівень інноваційності економічного розвитку підприємства за його чистим доходом, %; $\Delta\Pi_{4i}$ – приріст чистого доходу підприємства у звітному періоді порівняно із базовим періодом, зумовлений інноваційним розвитком; $\Delta\Pi_4$ – загальний приріст чистого доходу у звітному періоді порівняно із базовим
Валовий (або чистий) прибуток	$I_5 = \Delta\Pi_{5i} / 100$	I_5 – рівень інноваційності економічного розвитку підприємства за його валовим (або чистим) прибутком, %; $\Delta\Pi_{5i}$ – приріст валового (або чистого) прибутку підприємства у звітному періоді порівняно із базовим періодом, зумовлений інноваційним розвитком; $\Delta\Pi_5$ – загальний приріст валового (або чистого) прибутку підприємства у звітному періоді порівняно із базовим
Ринкова вартість	$I_6 = \Delta\Pi_{6i} / 100$	I_6 – рівень інноваційності економічного розвитку підприємства за його ринковою вартістю, %; $\Delta\Pi_{6i}$ – приріст середньої величини ринкової вартості підприємства у звітному періоді порівняно із базовим періодом, зумовлений інноваційним розвитком; $\Delta\Pi_6$ – загальний приріст середньої величини ринкової вартості підприємства у звітному періоді порівняно із базовим

Джерело: розроблено авторами

1. Обрати результуючий показник економічного розвитку підприємства (або сукупність таких показників).

2. Виокремити у прирості величини результуючого показника тієї його частини, яка зумовлена саме розвитком підприємства, а не якимось іншими факторами, не пов'язаними із вдосконаленням внутрішнього середовища підприємства.

3. Виділити у прирості результуючого показника, обчисленого на другому етапі, тієї його частини, яка зумовлена саме інноваційним розвитком.

4. Виділити у прирості обчисленого на третьому етапі значення результуючого показника стабільної його частини.

Для здійснення апробації розроблених теоретико-методичних засад оцінювання інноваційності економічного розвитку компаній було розглянуто вибірку з 37 машинобудівних та приладобудівних компаній України. Зібравши вхідну інформацію та провівши відповідні розрахунки, було оцінено ступінь інноваційності економічного розвитку тих досліджуваних компаній, у яких у звітному періоді відбувалася інноваційна діяльність, за індикаторами чистого доходу, а також чистого та валового прибутку. Як випливає з даних, представлених у табл. 2, з урахування запропонованої вище градації ступеня інноваційності економічного розвитку суб'єктів господарювання цей ступінь у досліджуваних компаній за усіма видами фінансово-економічних результатів є середнім.

Певний інтерес становить питання оцінювання впливу інноваційності економічного розвитку підприємств на рівень їхнього інноваційного розвитку. Цей рівень, своєю чергою, може бути оціненим як відношення приросту величини відповідного абсолютного результуючого показника економічного розвитку суб'єктів господарювання у звітному періоді порівняно із базовим внаслідок провадження цим суб'єктом

інноваційної діяльності до значення цього результуючого показника у даного підприємства у базовому періоді.

Таблиця 2

**Деякі індикатори інноваційної діяльності досліджуваних підприємств
за 2018–2023 рр.**

Назви індикаторів, одиниці вимірювання	Значення індикаторів
1. Кількість компаній, що досліджувалися, одиниць	37
2. Частка компаній, що здійснювали інноваційну діяльність у звітному періоді, в загальній кількості досліджуваних компаній, %	70,27
3. Частка впроваджених підприємствами нововведень у загальній кількості нововведень, які досліджувані підприємства намагалися впровадити, %	38,83
4. Ступінь інноваційності економічного розвитку тих досліджуваних компаній, які провадили інноваційну діяльність, за величиною чистого доходу, %	41,29
5. Ступінь інноваційності економічного розвитку тих досліджуваних компаній, які провадили інноваційну діяльність, за величиною валового прибутку, %	41,83
6. Ступінь інноваційності економічного розвитку тих досліджуваних компаній, які провадили інноваційну діяльність, за величиною чистого прибутку, %	42,88

Джерело: розраховано авторами

Враховуючи викладене, можна стверджувати, що відносний рівень інноваційного розвитку підприємства у кінцевому рахунку залежить від таких факторів, як:

1) рівень економічного зростання підприємства у звітному періоді порівняно із базовим за певним фінансово-економічним результатом господарської діяльності:

$$P = \frac{O_1 - O_0}{O_0}, \quad (1)$$

де P – рівень економічного зростання підприємства у звітному періоді порівняно із базовим за певним фінансово-економічним результатом господарської діяльності, разів; O_1 , O_0 – величини даного виду фінансово

економічного результату діяльності підприємства відповідно у звітному та базовому періодах;

2) частка стійкого незворотного приросту даного фінансово-економічного результату господарської діяльності підприємства у звітному періоді порівняно із базовим у загальній величині такого приросту:

$$\mathcal{C}_1 = \frac{\Delta O_c}{O_1 - O_0}, \quad (2)$$

де $\mathcal{C}_1$ – частка стійкого незворотного приросту даного фінансово-економічного результату господарської діяльності підприємства у звітному періоді порівняно із базовим у загальній величині такого приросту; ΔO_c – величина стійкого незворотного приросту даного фінансово-економічного результату господарської діяльності підприємства у звітному періоді порівняно із базовим;

3) частка стійкого незворотного приросту даного фінансово-економічного результату господарської діяльності підприємства у звітному періоді порівняно із базовим за рахунок його економічного розвитку у загальній величині такого приросту:

$$\mathcal{C}_2 = \frac{\Delta O_p}{\Delta O_c}, \quad (3)$$

де $\mathcal{C}_2$ – частка стійкого незворотного приросту даного фінансово-економічного результату господарської діяльності підприємства у звітному періоді порівняно із базовим за рахунок його економічного розвитку у загальній величині такого приросту; ΔO_p – величина стійкого незворотного приросту даного фінансово-економічного результату господарської діяльності підприємства у звітному періоді порівняно із базовим за рахунок його економічного розвитку;

4) рівень інноваційності економічного розвитку підприємства:

$$P_i = \frac{\Delta O_{ip}}{\Delta O_p}, \quad (4)$$

де P_i – рівень інноваційності економічного розвитку підприємства, частки одиниці; ΔO_{ip} – величина стійкого незворотного приросту даного фінансово-економічного результату господарської діяльності підприємства у звітному періоді порівняно із базовим за рахунок його інноваційного розвитку.

За таких умов можливо побудувати наступну мультиплікативну модель відносного рівня інноваційного розвитку підприємства:

$$P_{ip} = \frac{\Delta O_{ip}}{O_0} = P \cdot \mathcal{C}_1 \cdot \mathcal{C}_2 \cdot P_i, \quad (5)$$

де P_{ip} – відносний рівень інноваційного розвитку підприємства, частки одиниці.

Базуючись на моделі (5), можливо оцінити вплив відповідних чинників на зміну рівня інноваційного розвитку підприємств за звітний проміжок часу порівняно із базовим часовим проміжком. Результати розрахунку даної мультиплікативної моделі за вибіркою досліджуваних підприємств показали, що у 2021 – 2023 рр. порівняно із 2019 – 2021 рр. за такими результуючими показниками економічного розвитку як чистий дохід, валовий та чистий прибуток середній рівень інноваційного розвитку за досліджуваними підприємствами знизився. Водночас, таке зниження було зумовлено, насамперед, зменшенням загального рівня економічного зростання підприємств, тоді як рівень інноваційності їх економічного розвитку справив загалом позитивний вплив.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Проведене дослідження показало, що існує значна кількість типів інноваційності економічного розвитку, які можуть бути згрупованими за низкою класифікаційних ознак, зокрема, за: причинами утворення, тривалістю дії, способом кількісного вимірювання, масштабами, стійкістю та результуючими показниками. При цьому оцінювання інноваційності економічного розвитку підприємств повинно здійснюватися на засадах

встановлення частки приросту фінансово-економічних результатів діяльності компаній, зумовленого провадженням інноваційної діяльності. Зазначена частка являє собою один з головних чинників, які справляють вплив на рівень інноваційного розвитку підприємств. Коректність розроблених теоретико-методичних засад оцінювання інноваційності економічного розвитку підтверджено його апробацією за вибіркою машинобудівних та приладобудівних підприємств України. При цьому результати виконаного емпіричного аналізу показали, що інноваційність економічного розвитку досліджуваних підприємств справила відчутний позитивний на зміну рівня їх інноваційного розвитку. Подальші дослідження повинні, серед іншого, передбачати розроблення моделей формування інноваційності економічного розвитку суб'єктів підприємництва.

Література

1. Васільєва Л. М. Формування інноваційної моделі розвитку національної економіки. *Вісник Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету*. 2016. № 1 (39). С. 117–120.
2. Вергал К. Ю. Теоретичні підходи до класифікації інноваційних стратегій. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2011. Вип. 2. С. 214–219.
3. Гусєв В. О. Парадигма сталого інноваційного розвитку. *Економіка та держава*. 2011. № 9. С. 115–118.
4. Єпіфанова І. Ю. Формування інноваційних стратегій промислових підприємств у сучасних умовах. *Підприємництво та інновації*. 2020. Вип. 13. С. 33–39.
5. Ковтун О. І. Інноваційні стратегії підприємств: теоретико-методологічні засади. *Економіка України*. 2013. № 4. С. 44–56.

6. Мельник Ю. М. Інноваційна стратегія підприємства як джерело його конкурентних переваг. *Економіка харчової промисловості*. 2015. Т. 7, Вип. 4. С. 67–72.
7. Орлова В. М. Стратегія інноваційного розвитку підприємства. *Економічний нобелівський вісник*. 2015. № 1. С. 79–85.
8. Скриньковський Р. М., Клювак О. В. Діагностика рівня готовності підприємства до здійснення інноваційної стратегії. *Бізнес Інформ*. 2016. № 7. С. 96–101.
9. Шавшин О. С. Стратегія інноваційного розвитку підприємства. *«Інтернаука». Сер.: Економічні науки*. 2017. № 3(25). С. 167–171.
10. Yemelyanov O., Kurylo O., Petrushka T. Methodological principles of evaluating economic potential of industrial enterprise sustainable development. *Scientific Bulletin of Polissia*. 2018. № 2 (14). P. 141–149.
11. Yemelyanov O., Symak A., Zarytska O. Modelling the process of forming the potential of economic development of an industrial enterprise. *Periodyk naukowy Akademii Polonijnej, Czestochowa, Akademia Polonijna w Czestochowie*. 2016. № 3. P. 128–137.

References

1. Vasil'ieva L. M. Formuvannia innovatsijnoi modeli rozvytku natsional'noi ekonomiky. *Visnyk Dnipropetrovs'koho derzhavnoho ahrarno-ekonomichnoho universytetu*. 2016. № 1 (39). S. 117–120.
2. Verhal K. Y. Teoretychni pidkhody do klasyfikatsii innovatsiinykh stratehii. *Teoretychni i praktychni aspekty ekonomiky ta intelektualnoi vlasnosti*. 2011. Vyp. 2. S. 214–219.
3. Husiev V. O. Paradyhma staloho innovatsijnoho rozvytku. *Ekonomika ta derzhava*. 2011. № 9. S. 115–118.

4. Iepifanova I. Y. Formuvannia innovatsiinykh stratehii promyslovykh pidpryiemstv u suchasnykh umovakh. *Pidpryiemnytstvo ta innovatsii*. 2020. Vyp. 13. S. 33–39.
5. Kovtun O. I. Innovatsiini stratehii pidpryiemstv: teoretyko-metodolohichni zasady. *Ekonomika Ukrainy*. 2013. № 4. S. 44–56.
6. Melnyk Yu. M. Innovatsiina stratehiia pidpryiemstva yak dzherelo yoho konkurentnykh perevah. *Ekonomika kharchovoi promyslovosti*. 2015. T. 7, Vyp. 4. S. 67–72.
7. Orlova V. M. Stratehiia innovatsiinoho rozvytku pidpryiemstva. *Ekonomichnyi nobelivskyi visnyk*. 2015. № 1. S. 79–85.
8. Skryn'kovs'kyj R. M., Kliuvak O. V. Diahnostyka rivnia hotovnosti pidpryiemstva do zdiysnennia innovatsijnoi stratehii. *Biznes Inform*. 2016. № 7. S. 96-101.
9. Shavshyn O. S. Stratehiia innovatsijnoho rozvytku pidpryiemstva. *«Internauka». Ser.: Ekonomichni nauky*. 2017. № 3(25). S. 167–171.
10. Yemelyanov O., Kurylo O., Petrushka T. Methodological principles of evaluating economic potential of industrial enterprise sustainable development. *Scientific Bulletin of Polissia*. 2018. № 2 (14). P. 141–149.
11. Yemelyanov O., Symak A., Zarytska O. Modelling the process of forming the potential of economic development of an industrial enterprise. *Periodyk naukowy Akademii Polonijnej, Czestochowa, Akademia Polonijna w Czestochowie*. 2016. № 3. P. 128–137.